

Nr 87.

Av herr **Sundberg m. fl.**, om tull å torkad färsk långa.

Sedan flera hundra år tillbaka har kustbefolkningen i Bohuslän bedrivit fiske i avlägsna farvatten (storsjöfiske). Detta har i huvudsak omfattat långa, som, efter uppfiskandet, dels saltats och sålts som kabeljo och dels spilats för att lutas och användas vid julhögtiden i de svenska hemmen. Av dessa sätt för användningen av den fiskade långan är det sista eller spilningen för tillagning av julfisken det centrala för storsjöfisket såsom det mest givande, ej minst därför att det — förutom beredande av stor avsättning för fisken — ger arbete åt ett stort antal personer vid spilningsproceduren. Det kan i följd härav utan överdrift sägas, att storsjöfiskets bestånd är beroende av att spilningen av långa och avsättningen av svenskfångad spillånga inom landet får ostört fortgå som det gjort under långliga tider. Det är att märka att spilning av långa är en specifikt svensk uppfinning, som kommit till användning blott inom Sverige för beredande av lutfisken, en rätt som icke torde förekomma inom något annat land.

Det kan under sådana förhållanden icke anses förmätet, att de bohusländska storsjöfiskarna och beredarna av spillånga göra anspråk på att fortfarande, utan intrång av andra, få leverera den spilade långan för julbordet i de svenska hemmen och därigenom behålla den härav inflytande inkomsten.

Emellertid har nu beklagligtvis denna gamla näring blivit allvarligt hotad därigenom att en del norska firmor på sista tiden börjat bereda spillånga *icke för användning i det egna landet, utan för export till Sverige*. Början härmed gjordes år 1928 och tillverkningen har sedan fortgått i stegrad omfattning, så att under 1931 spilades och infördes från Norge till Sverige omkring 20 procent av hela konsumtionen, som uppgår till omkring 300 ton. Att man från norsk sida funnit på att konkurrera med den gamla svenska näringen har berott på de goda förutsättningar för en sådan konkurrens, som äro tillfinnandes därigenom att den norska fisken ställer sig avsevärt billigare än den som fiskas av de svenska fiskarna. Detta beror i sin ordning på att norrmännen kunna med små och billiga båtar taga upp långan i omedelbar närhet av kusterna, medan de svenska fiskarna

måste med större och dyrbarare fartyg uppsöka fisken på fångstplatser, som äro så avlägsna att varje fiskeresa oftast drager en tid av flera veckor. Dessa förhållanden ha förorsakat att under år 1931 de norska firmor, som tagit sig för att bereda spillånga, kunnat köpa fisken för 20 öre per kg. utan huvud, medan de svenska fiskarena icke kunnat till de svenska beredarna sälja sin fisk billigare än 35 öre med huvud. Då till 1 kg. torkad långa åtgår 4,5 kg. färsk fisk och då huvudet, som medräknats i det svenska priset, utgör 20 procent av totalvikten, kommer man till det resultatet, att den torra fisken står beredarna i Norge till 90 öre pr kg. och beredarna i Sverige till 1 kronor 89 öre per kg. För norrmännens del tillkommer frakt med 2 öre, i följd varav skillnaden, norrmännen till favör, blir 97 öre per kg.

En omständighet, som i detta sammanhang må framhållas, är att under de sista åren den svenska råvara, som varit tillgänglig för spilning, icke täckt behovet, beroende på att, tillfölje de vidsträckta och lång tid tagande fiskeresorna, endast en del av den fångade fisken kunnat hemföras i färskt tillstånd för spilning, medan fisken i övrigt måst saltas. I följd härav importerades en del norsk långa och spilades här av de svenska beredarna. Denna import avstannade emellertid mot slutet av 1931 års säsong, sedan de svenska fiskarena börjat isa sina fångster och därigenom kunde hemföra större kvantiteter i färskt tillstånd. Följden av detta avstannande blev att priset på den norska långan sjönk till 12—15 öre per kg.; och man torde kunna räkna med att den norska långan vid säsongens början i år skall kunna köpas för exempelvis 15 öre, varigenom ställningen för de svenska fiskarena blir ännu sämre än ovan antytts och skillnaden i det pris, vari den torkade fisken står beredarna i de två länderna, uppgår till 1 krona 19 öre per kg., Norge till favör.

Enligt vad som inhämtats från Bohusläns Fiskeredares Försäljningsförening kunna de svenska beredarna icke fortfara att betala de svenska storsjöfiskarena tillnärmelsevis de priser, som utgått under de sista åren. Ty om de gjorde det, skulle de icke kunna konkurrera med den billiga norska spillångan, som uppenbarligen i sådant fall kommer att kastas ut i den svenska marknaden i allt större och större kvantiteter. Det högsta pris, som kan bjudas för färsk svenskfångad långa, uppgives vara 18 öre pr kg. med och 21,6 öre utan huvud. Men med ett sådant pris kunna de svenska storsjöfiskarena icke fortsätta med sitt ifrågavarande fiske, utan måste söka sig andra fiskemöjligheter. De andra grenarna av det bohuslänska fisket äro emellertid icke så givande att icke ett ytterligare deltagande från en större fiskarekårs sida skulle kunna avsevärt rubba de förutvarande deltagarnas existensmöjligheter.

Av vad sålunda anförts framgår att spilningen och exporten till Sverige av norsk spillånga kan väntas taga en för samma näring i Sverige så ödesdiger omfattning, att det svenska storsjöfiskets bestånd därigenom äventyras. Ett sammanbrott av detta fiske skulle vara att på det högsta beklaga. Detta

fiske gav år 1930 en bruttoinkomst å 707,941 kronor och sysselsatte 391 fiskare med familjer. Av näringen äro också beroende omkring 950 i fiskberedarnas tjänst anställda personer och alla affärsmän i de av näringen berörda fisklägena, som räkna storsjöfiskarna som kunder. Allt som allt skulle näringslivet inom de berörda orterna gå tillbaka och flere blomstrande fisklägen mer eller mindre avfolkas.

Under sådana förhållanden synes det vara statsmakternas plikt att bringa hjälp; och detta kan uppenbarligen icke ske på annat sätt än genom åtgärder, som motverka importen av spillånga till vårt land. Enligt vår mening bör detta lämpligast ske genom åsättande av erforderlig tullavgift å torkad färsk långa. Denna tullavgift synes böra fastställas till 1 krona pr kg.

Det bör härvid noga uppmärksammas att genom åsättande av denna tullavgift ingen förhöjning av det *nuvarande* prisläget på den svenska varan kommer till stånd samt att avgiften alltså icke kan bli till nackdel för konsumenterna på annat sätt än att de gå miste om möjligheten att köpa norsk julfisk till något lägre priser. Vi äro övertygade om att ingen räknar med en sådan fördel, som ju är av en ytterst ringa ekonomisk betydelse, då det ju gäller inköp blott en gång om året. För en stor fiskarekår betyder däremot genomförandet av tullavgiften helt enkelt det dagliga brödets säkerställande.

Vi äro övertygade om, att det krav, som härigenom framföres, skall vinna förståelse även hos den norska allmänheten, då det ju avser att i ett förutvarande norskt landskap skydda en urgammal näring, som förut icke bedrivits i Norge och icke heller är avsedd att i någon mån tillgodose konsumenterna i detta land.

Med anledning härav få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte besluta åsättande av en importtull å torkad färsk långa av 1 krona pr kg.

Stockholm den 20 januari 1932.

Axel Sundberg.

Ludvig Widell.

Eric Hallin.
